28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7619 17 ՄԱՅԻՍ 1911 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

30 Mai 1911 28me année N. 7619 نومرو ۷۶۱۰ ۱۷ مایس ۱۳۲۷ صالی

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 بازارایرتسندن ماعدا هرکون نشراولنور . تاریخ تاسیسی ۱۸۸۳

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՌԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت غلطه
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

Բաժանորդագր. Տարեկան Վեցամսեայ
Գաւառներու » 100 » 54 ղրուշ
Արտասահման » 35 » 20 ֆրք.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
KARÉKIN BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ՀՈՎԻՒ ՄԸ
ՈՐ ԻՐ ՈՁԽԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾԷ

Ալ ո և է տարօրինակութիւն որ կը գործուի հայ-կաթոլիկ հասարակութեան հոգեւոր հովիւ Թերգեան Գերապայծառին կողմէ, պէտք չէ որ զարմանք պատճառէ, որովհետև այդ մարդը կրնայցուցած է մրատպին այն հաւատարիչութիւնը որ անհրաժեշտ է մանաւանդ ուրիշներ կառավարելու կոչուած անձերու համար։

Ապահանգերձ կ'արժէ որ խօսինք իր վերջին տիրագործութեան վրայ որ ցոյց կուտայ թէ կղերական անձկամիտ ոգին ինչ տեսակ այլանդակութիւններ կրնայ յղանալ նոյնիսկ քսաներորդ դարուն սկիզբը, իր հոգեվարքի հանչիւններուն մէջ իսկ։

Թերգեան Գերապայծառ որ վերջերս դիւանար Մաուի Սպաքօքի նուիրուած Լուռա ուխտատեղին զացած էր, հաւանօրէն իր մտային վիճակին դարման մը գտնելու համար, հնկէ կոնդակ մը ուղղած է իր Էնկիլիրի հօտին, որով կ'արգիլէ իրենց հայ-կաթոլիկներու միակիթութիւնը, «Մէնմուսայի Ախպար» ընթեռնուլ։

Կոնդակը եկեղեցին բեմէն կարդացուելով բարեպաշտ ժողովրդեան, բուռն յուզում առաջ բերած է և զանազան ի նպաստ կամ հակառակ ցոյցերու և ազազներու տեղի տուած է, երկրպագեալ յաւաջ բերելով ափ մը ժողովրդի մէջ, որոնց հովուութիւնը յանձնուած է իրեն։

Բարեպաշտներէն ոմանք, յաւխոնական կրակի հետապահներէն սարսափահար (մանաւանդ որ եկեղ ուեռա է) փութացած են նղովեալ թերթը, «Մէնմուսայի Ախպար», ծրարել և վերադարձնել իր խմբագրին՝ յայտարարելով որ այլեւս չեն ուզեր ընդունիլ այդ պղծուած պատէզը որ սատանան իրենց կը կարկառէ Յովհաննէս էֆ. Թօպչեանի կերպարանքով ծպտուած։

«Մէնմուսայի Ախպար» մէջտեղ դնելով իր քանելօթնամեայ հրապարակային կեանքն ու գործունէութիւնը, արդարացի կերպով խորհ կը լսդրէ իրեն դէմ արձակուած այդ վճիռին համար, որուն նրատակն է պարզապէս լուութեան ստիպել ոչ-համակիր ձայն մը, դայն նիւթական կործանումի մատնելով։ Տգեղ ու անարժան միջոց արդարեւ մանաւանդ անոր համար որ կը յաւակնի Յիսուսի չաղէն ընթանալ։

Կ'երեւայ որ Թէրգեան Գերապայծառ ժամանակի ու միջավայրի զիտակցութիւնը բոլորովին կորսնցուցած, ինքզինքը կ'երեւակայէ Թօրքուէմատաներու գժոխային օրերուն մէջ, երբ խարոյկներու վրայ կը մեռցնէին քիչ մը անկախօրէն մտածողները։ Բայց որովհետև հաւատքնական սանձներու զօրութիւնը և իշխանութիւնը չունի իր ձեռքին մէջ ու չկրնար Յովհաննէս Թօպչեան մը վայտակոյտի մը վրայ բարձրացնելով վայրկենապէս մոխիր դարձնել, աւելի սարսափելի սանձնք մը կըստեղծէ անոր համար։ Ցաւը ու ցաւասանջ մահով մը կ'ուզէ մեռցնել զայն, ու սնոր հետ իր ընտանիքն ալ, ենթարկելով այդ վտանգի հրապարակագիրը, որ ամբողջ կեանքը հայ-կաթոլիկ հասարակութեան շահերուն պաշտպանութեանը նուիրած է, չքաւորութեան զարհուրանքին ու անօթութեան դատապարտեալներուն...։

Մամուլի դէմ գործած իր այս ամբարիշտ դատաճանութեամբը Թէրգեան Գերապայծառ անձներով խաւարամտութեան այնպիսի ապացոյց մը կուտայ որ նոյնիսկ կը սոսկացնէ անանք զրնք մինչեւ այսօր կը ջանային տակաւին մեզմացուցիչ պարագաներ գտնել իր ընթացքին մէջ։

Վատիմի Թերթի մը դէմ մղուած այդ յիմարական պայքարը պատճառ եղած է որ հայ կաթոլիկ հասարակութեան ազատամիտ ու զարգացած մասը ա՛լ աւելի պաղի իր հոգեւոր հովիւէն, որ փոխանակ սիրով ու զգուշութեամբ իր հօտը հովուելու, գազանի մը սուած՝ իր ոչխարները կը հալածէ, գանանք նոյնիսկ անօթի մնանելու սովելով։

ԵՐԻՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԱՐԱՏԱՂ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻԱ
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՔՕՂՔ ԿԸ ՎԵՐՆԱՅ

Մայիսներու ապատամբութիւնը դեռ նոր պայթեր էր, երբ կը զրէինք Ապրիլ 8ի «Արեւելք»ին մէջ թէ Գարատաղի ընթացքը այդ ապատամբութեան նկատմամբ՝ ուրիշ կերպ մեկնութիւն չվերցներ, բայց թէ՝ որ առանց զօրաւոր յենարանի մը կարենալ՝ այդ մանրադիտական թագաւորութիւնը չպիտի համարձակէր օսմ. մեծ կայսրութեան դէմ խլզտելու, զրգռիլ կամ զէթ հովանաւորելով անոր իշխանութիւնը արհամարհող ապատամբները։ Մատնանիշ ըրած էինք նաև թէ Ռուսիայէն դատ ուրիշ ոչ մէկ տերութիւն կրնար ըլլալ այդ յենարանը։

Եւ ահա դեռ ամիսը չանցած՝ իրողութիւնը կուգայ հաստատելու զմրաղդաբար թէ՝ եթէ երբեք խորհրդաւոր քոզ մը կը ծածկէր այդ յենարանը, այժմ քաղաքական ասպարէի առջեւ մէկդի ասնուած է այդ քողը որ արդէն չատ թափանցիկ էր և անոր տակէն Ռուսիա իր լրտեսական մերկութեամբ մէջտեղ կ'ելլէ այն անօրինակ վեկայցողով՝ որ սա մրի ապատութիւն բրաւ բոլոր քաղաքական ու դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ, զի բացէ ի բաց յայտարարից իր այդ վեկայցողով թէ օսմ. տերութիւնը պարտաւոր է ետ քաշել Գարատաղի սահմանագլուխին մօտերը հաւաքած զինուորական զօրութիւնը, եթէ չուզեր պատերազմի գրգիռ տալ։

Այսքան ծանրակշիռ յայտարարութիւն մը հին դարերու մէջ պատերազմի հրատարակութեամբ միայն կը փոխարինուէր, զի որչափ փափկանկատութեամբ զրուած կամ արտասանուած ըլլայ այն, համանիշ է սա խօսքին թէ ապստամբները որքան ալ չարժին, զրգռեն, աւերեն ու հրդեհեն, և Գարատաղի թագաւորութիւնը ալ որքան օգնէ, հովանաւորէ կամ պատսպարէ զանանք՝ օսմ. տերութիւնը պէտք չէ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնէ այդ ապատամբական չարժումները զսպելու ու զանոնք քաջալերող ձեռնարկներն արգիլելու։ Ասիկա կը նշանակէ ըսել մարդու մը. «Ձգէ որ ուրիշները զքեզ խոչանդէն, անդամատեն. իսկ դուն մի զարներ անոնց, մի խոսներ անոնց բրածները։» — «Թող անոնք ինձի վնաս չտան, նախայարձակ չըլլան, ես բան չունիմ ընելիք անոնց դէմ», կ'ըսէ յարձակում կրողը։ Միւսը կը պատասխանէ սակայն. «անոնք կ'ընեն, թող ընեն, դուն պէտք չէ որ փոխարինես»։

Եթէ այս խնասէն տարբեր է Ռուսիոյ քանած ընթացքը Թուրքիոյ պատերազմական յարաբերութեանց նկատմամբ, թող ըսեն ոչխարի բոլոր խնասասէները, եթէ կրնան կարենան։ Իսկ թէ այս կը նշանակէ արդարեւ, թող դատապարտեն միահամուռ այն արատաւոր տարօրինակութիւնը՝ որ կը կոչուի ռուսական դիւանագիտութիւն, և իր յայտ կուգայ ոչխարի վրայ լուրջ ծառայագրով մը, երբեմն թէ բոմանդակ մարդկութիւնը տրամաբանութեան զուրկ ըլլար և կարող չըլլար դատել թէ այս առաջնան յայտնիանան անարդարութիւնը, մինչեւ անգամ նախանանք է մարդ էակին ողջմտութեանը։

Այդ դիւանագիտութիւնը, մանաւանդ ռուսականը՝ այդպիսի նուրբ բաներ նրկամի չանենք միայն իր չանը և ոյժը կը չարէ։ Եթէ տաջինը կը պահանջէ և վերջինն ալ կը զօրէ այդ պահանջումը բնելու, կ'ընէ անզղածարար որչափ ալ անիրաւ, անարդար ու անպատշաճ ըլլայ ըրած պահանջումը։

Բայց անչուշտ Նիքիթա թագաւորը իր անմատոյց լեռներու վրայէն կամ մէջէն չատ ազէկ կը ճանչնար ռուս դիւանագիտութեան այս յատկութիւնը որ կը համարձակէր ապարդիւ կարդալ օսմ. կայսրութեանը, և ասա երեւան կելա թէ սրխոսած չէր իր ճանչնալու կարողութեանը մէջ։

Իսկ թէ ռուսական Արիստարգոսի միւս անդամները ինչ պիսի ընեն իրենց ընկերին (Ռուսիոյ) այս ձեռնարկին համար, գեռ որոշակի յայտնի չեղաւ թէպէտ, բայց ուսկի հաւանական է որ ասանց անոնց գոնէ մէկ մասին գիտութեանը և թերեւս նաև հաւանութեանը չէր որ այդ ծանրակշիռ ծանուցագիրը ատա Ռուսիա և ասա՝ անմիջապէս ասաջ կամ հարը Բեռլինոյ տեսի հետ. զործակցութեան միջոցաւ հոչակել փութայ և լուր ոչխարի։

Եւ ամենէն աւելի ո չարքաւ պարադան սա է որ Բոցամի տեսակցութենէն չատ հարը չէ որ Ռուսիա վեր կ'ասնէ իր դիւանագիտութեան վրայի քողը։ Առանց այդ տեսակցութեանը պիտի կարծուէր թէ Գերմանիա պիտի հակառակէր իրեն այդ կարգի յաւանութիւններուն։ Սակայն կը լիշեն հարկաւ մեր ընթերցողները Ապրիլ 8ի մեր քաղաքական յօդուածին մէջ կ'ըսէինք թէ պատմական ասոդ իրողութիւններով հաստատած է, թէ Մոսկուայ Սուլթանի մէջ ձեռնարկ մը փորձելու ժամը հասած համարեր է, նախ Գերմանիոյ հաւանութիւնը կամ բարեացակամ չէզոքութիւնը ապահովել ջանացած է։ Հետեւաբար պարապ տեղը չէր որ Նիքոլա Բ. կայսրը Բոցամ դնաց քանի մը ամիս առաջ։

Հիմա որ ամէն բան մերկապարանոց ի յայտ եկած է պղպանիական արդի ապրատամբութեան չուրջը, մեր կատարութեան խնասութիւնը կը մնայ այնպիսի չրջանակաց ուշադրութեամբ չարժիլ, որ Ռուսիա չյաջողի իր լարած թակարդին մէջ որում ձգել Պալքանները կամ Թուրքիոյ որ և է կողմէն։

ՄԱՐԻՈՍ ԴԱՒԹԱՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ֆէսէն «Մարէն»ի կը հեռագրեն թէ Մարոքի Սուլթանը տեսակցութիւն մը ունենալով դոր. Մաանիէլի և ֆրանսական հիւպատոս Գ. Կայլարի հետ, փափաք յայտներ է որ ֆրանս. զինուորներուն թիւը 50 հազարի բարձրացուի, պայմանաւ որ Ֆէսէն չմեկնին։ Սուլթանը յայտարարեր է որ, եթէ Ֆրանսացիները հարկ պարտաւոր է, ինքն ալ ոչ մի հեռագրեն թէ Մարոքի Սուլթանը տեսակցութիւն մը ունենալով դոր. Մաանիէլի և ֆրանսական հիւպատոս Գ. Կայլարի հետ, փափաք յայտներ է որ ֆրանս. զինուորներուն թիւը 50 հազարի բարձրացուի, պայմանաւ որ Ֆէսէն չմեկնին։ Սուլթանը յայտարարեր է որ, եթէ Ֆրանսացիները

ایرانده طوپ آغزینه باغلانانلرك رسمی

طوپ آغزینه باغلانانلر

(بازار کونکی نسخه‌دن مابعد)

— طاغی ایله ناغی مشاهیر تجاردن حاجی رضانك عمجه زاده‌لریدر . خوی داخلنده بونلرك جسیم تجارتخانه‌سی ایله متعدد کویلری وار ایدی. حاجی‌رضا بویوك برادرزاده اولوب دیکرلری کوچك برادرلرك مخدوملریدی. حاجی رضانك پدری رئیس عائله اولمق حسبیله، اصول خاندانی اوزره بوتون املاکی کندی نامیله قید ایتدیرمش اولوب کندی برادرلری معرفتیله آنلری اداره ایتمکده ایدی . برادرلری بیله کندی طرفندن تحریراً ویریلن امر اوزرینه اجرای خدمت ایدرلردی . برادرلری کندی تحت حکمنده بولنوب یالکز برمعیشتله اکتفا ایدرلردی. برادرلرینك وفاتندن صوکره، جریان حال بوتون بوتون باشقه‌لاشدی : حاجی رضا بوتون ثروتی کندی تحت تصرفنه آله‌رق ، عمجه زاده‌لرینی خانه‌دن طرد ایتدی . محکمه ایله سائر مأمورین ملکیه‌یه رشوت ویره‌رك، بوتون قریه‌لرله ثروت موجودەیی وحتی ارثاً انتقال ایدن کویلرله چفتلك وباغلری ، بوتون خانه‌لرله خان ودکانلری کندیسی ضبط ایتمشدی . طاغی ایله ناغی اقامهٔ دعوی ایده‌رك ، تام ۱۵ سنه تعقیب ایتمکله برابر احقاق حقه نائل اوله‌مامشلردر. بونلرك خانه وعائله‌سی بوتون ثروتدن محروم ، قوت لایموته بیله محتاج قاله‌رق ، کلیاً پریشان وسرکردان اولدقلری جهتله ، حق ناشناس حاکملره، مرتشی مجتهدلره وبوتون کروه ظلمه‌یه قارشی اخذ انتقام ایتمکه قرار ویرمشلردر . اجرای شقاوت ایچون طاغلره التجا ایتمشلردر. بونك اوزرینه اوچ آی مرور ایدنجه نظام السلطنه آنلری دردست ایتدیرمکه موفق اولوب، بونلرکی مغدور اولان سائر مشتکیلره برعبرت مؤثره اولمق اوزره، آنلری طوپك آغزینه باغلاتمشدر. مأمورین ملکیه اهالینك حقوقنی مدافعه ایتمه‌دکدن باشقه، بالعکس اهالینك قانی ایمکده اولان علما ایله دره بکلرینك ، خانلرله حاجیلرك طرفنی التزام ایدیرك آنلری دائما حمایه ایدرلر . آنلر دخی بومعاملەدن جسارت آله‌رق اهالینك قان‌تر ایله قازاندیغی غصب ایدرلر وبرمقدارینی‌ده مأمورینه ویررلر .

— ناصل اولویورکه نظام السلطنه فرصتدن استفاده ایتمك اوزره ، طاغی ایله ناغی‌یی کندی النده آلت اتخاذ ایدیرك حاجی رضانك ایچمکی دوشونمه‌مشدر ؟

— بونلری طوپك آغزینه طوتدوران حاجی‌رضا کندیسیدر. بوملعون نظام السلطنه‌دن باشقه، حتی خوی والیسی بولنان ولی‌عهدی بیله رشوتله ممنون ایتمشدر. ویردیکی رشوتلر اودرجه کلیتلیدرکه املاك حقنده‌کی بوتون مشتکیلری اسکات ایتدکدن ماعدا ، حاجی رضانك تأمین حالی ایچون زوالیلرك طوپ آغزینه وضع اولنمه‌لری بیله قرارکیر اولمشدر .

یانمزده بولنانلر دخی بووقعه‌لری ایشیدوب‌ده ، کندی هیجانینه اشتراك ایتسونلر دیو ، میرزا یاور، یوکسك سس ایله نقل‌حکایه ایتمکده‌ایدی.

بوایسه مرقومدن سؤال ایده‌رك :

— فقط سن کوز ایله کورمش‌کبی نقل ایتدیککك بوسرائر احواله نردن واقف اوله بیلدك ؟ دیدم .

— حاجی رضا نظام السلطنه‌نك قلبنی جلب ایتمك ایچون، بوندن یکرمی کون اول ، کندی مباشرینك (وکیلخرج) یدیله، مرقومه هدیهٔ درت راس آت ، اون ایکی عدد نفیس کلیم ، ویکرمی درت عدد حریردن منسوج جیجیم کوندردی . کورد اشرافندن پایر آغا ، ازنجاندن اثنای عودتنده ، بزه مسافر اولمشدی . ایشته حاجی رضانك مباشری بزم خانه‌ده پایر آغانك معرفتیله نظام السلطنه‌یه تقدیم اولنمشدر. اواثناده حاجی رضانك مخدومی دخی اورایه کلمش اولمغله بوندن بش آلتی کون اول آنی دخی حاجی پایر تبریزده نظام السلطنه‌یه تقدیم ایتمشدر . صورت خفیه‌ده جریان ایدن وقعه‌لرك شهودی اوله‌مایه‌جغی طبیعی ایسه‌ده، ایران دوائر حکومتنده اجرای مأموریت ایدن بزدات ، بویله خفی ملاقاتنرده جریان ایدن شیلری پك چابوق حس ایده‌بیلیر. حاجی رضانك مخدومی هنوز تبریزده اولوب،هرکون مداومت ایتمکده بولندیغی دوائر عالیه‌ده مضطبه نشین احترام اوله‌رق ، چای ، شربت نارکیله واطعمهٔ نفیسه‌ایله تلطیف ایدلمکده‌در. بو التفاتلرك پاره‌سز اوله‌مایه‌جغنی هرکس بیلیر . شویله‌که مأمورین حکومت بوالتفاتلرك ، یوز مثلنی پیشین آلمش اولدقلری جای تردد دکلدر.

— حاجی رضانك مخدومی حالا تبریزده‌میدر؟

— واقع اولان وعدلر انجاز ، ایجاب ایدن مبالغ ایفا واحسانلر توزیع ایدیلنجه‌یه قدر اوراده قاله‌جقدر . ولی‌عهد ، حاجی رضانك مخدومنه سردار رتبه‌سیله ، شیر وخورشید نشانی وعد ایتمشدر . باقیکز ، ایشته حاجی رضانك مخدومی کندی اتبعه‌سیله برابر تلغرافخانه جهتنده‌کی قابیدن ایچری کیریور. ایشته عمجه زاده‌لرینك بوتون ثروتی غصب ایدن ظالمك مخدومی ، البسهٔ رسمیه‌یی لابس اولان شوضعیف کنجدر.

آدربد

(مابعدی وار)

(٤٠)

عبدالحمید وشرلوك هولمس

برنجی قسم :

ظالم ایله مجهول بری برینه قارشی

اون ایکنجی باب

شکری بکك ویردیکی معلومات

قالمغه مجبور اوله‌جقدق ؛ حال بوکه بوراده بزی خبرسرجه بکله‌مکده اولدیغکزی بیلیوردك . بوندن باشقه ، بانچوانك وفاتندن صوکره مرور ایدن ایکی ساعت ظرفنده ، جانیلر شبهه‌سز اوزاقلره قاچمش اولوب بولنمه‌لری احتمالدن بعید اولدیغندن ، تحقیقاتك برقاچ ساعت تأخیرنده برمحذور کورمه‌دم .

محمد پاشا ، ضابطك شو حرکاتنده بحق شایان مؤاخذه هیچ برشی ، بولمامش اولدیغی حالده ، ینه بردرجه شدتله :

— سزه دلالت ایدن چوجوغك ایزینی غائب ایتدیککز ، بویوك برقباحتدر .

— اوخصوصده ذات عالیلرینه تمامیله هم افکارم ؛ آنجق ، چوجوغك غائب اولدیغنی کورنجه آکلادم که اولولردن زیاده صاغ اولانلرله مشغول اولملی ایدك...فقط ایش ایشدن کچمشدی. مع‌مافیه ، پاشا افندی ! مساعده بیوریلورسه ، درحال چاملیجه‌یه عودت ایده‌رك، کرك چوجوغی وکرك مجهول اولان دیکرجانیلری بولمق اوزره تحریات اجرا ایتمکه حاضرم .

— شهسز، اوتحریاتی سریعاً اجرا ایده‌جکز. فقط بوایش اوقدر مهم ومشکلدرکه ، یالکز سکا حواله ایتمك ایسته‌میورز ...

بوسوز ضابطك عزت نفسنه طوقوندیغندن متأثراً :

— ناصل مناسب کورولور ایسه ، دیدی شکری بکك افاداتی بوراده ختام بولدی .

اون اوچنجی باب

عبدالحمیدك اراده‌سی

کیجه یاریسی چوقدن کچمشدی. یکی تحریات اجرا ایدلمك اوزره ، برطاقم خفیه ایله پولیسلر اسکداره طوغرو کیتمشلردی . حالبوکه بیلدیز سرایندە تلاش هنوز دوام ایتمکده وبوتون مابین منسوبینی ، ذات شاهانه‌نك اوامرینی آلمق ایچون حاضر وآماده بولنیورلردی .

عبدالحمیدك حالنه آزاجق سکون کلمش ایکن، باغچوان عمرك وفاتی اوزرینه تکرار هیجانه دوچار اولمشدی . بووقعه کندیسنی یکیدن لجهٔ اندیشه‌یه غرق ایدییوردی .

صباحدن بری دوچار اولدیغی هیجان اعصابدن ، آرتیق تاب وطاقتی کسیله‌رك ، آزاجق یاناغنده استراحت ایتمك احتیاجنی حس ایله‌دی ایسه‌ده ، بردرلو کوزلرینی قاپایه‌مادی . معتادی وجهله ، یاننده بریسنك برشئ اوقومه‌سنی امرواراده ایتدی .

عبدالحمید ، مدهش جنایتلرله ضابطه فعالیتندن باحث اولان رومانلرك مفتونی ایدی . بونلری ترجمه ایتمك اوزره، خاصةً تورك‌وارمنی وسائر مترجملر تعین اولنمشلردی. اك زیاده خوشلاندیغی مؤلفلر ، امیل ریشبور ، قساویه‌دومونته‌پن ، پونسون دوته‌رایل ، غابوریو ، ژول ماری کبی فرانسز رومانجیلر ایدی . بونلرك همان بوتون اثرلرینی تماماً ترجمه ایتدیرمش اولوب ، اکثریا اویقوسز کیجه‌دیکی کیجه‌لرده ، بونلری اثوانجی باشی عصمت بکه اوقوتدرمقله تسلی بولوردی.

فقط اخیراً یکی برمؤلف کندیسنی کلیاً مفتون ایتمشدی. بومؤلف، قولونل (میر آلای) « قونان دویل » اسمنده برانکلیز ایدی . بومؤلفك، انواع غرائب جنایاتدن باحث اولان « شرلوق هولمس » عنوانلی مشهور رومانی ، فوق العاده صورتده مراقبی موجب اولمشدی .

برمترجم کافی کلمه‌دیکندن ، ایکی کشی صباحدن اقشامه‌قدر، مرقوم درایتلی رومانتویسك اثرلرینی تورکجه‌یه ترجمه ایتمکله اشتغال ایدردی . شرلوق هولمسك ، چوق دفعه غایت کوچك ، غایت اهمیتسز براماره ایله ، کشفی ناقابل عد اولنان خارق العاده اسراری کشف ایتمکده‌کی اقتداری ، حمیدك مظهر حیرت وتقدیری اولمشدی .

قونان دویل حقنده‌کی توجه‌ورغبتی اودرجه افزون ایدیکه . معارفه وملاقات آرزوسیله برقاچ آی مقدم آنی استانبوله دعوت ایتمشدی. شرلوق هولمسك مؤلفی ، دعوته اجابت ایده‌رك، استانبوله کلمش اولوب ، مواصلتنك ایکنجی هفته‌سنده ، برجمعه کونی ، سلاملق رسمنده حاضر بولنمق اوزره ، بشکطاشه کیتمشدی . کندیسنه واقع اولان برتبلیغاته نظراً ، صلات جمعه‌دن صوکره مثول شرفنه نائل اوله‌جغنی خبر آلمشدی .

حالبوکه ، قونان دویل ، سلاملق رسمندن صوکره ، مراسم دائره‌سنده خیلی زمان بکله‌مش ایسه‌ده، تشریفاتجی کندیسنی حضور شهریاری‌یه تقدیم ایتمك اوزره یانه کله‌یوب یالکز یاوراندن بری کله‌رك، ذات شاهانه‌نك اوکون کندیسنی قبول ایده‌مه‌یه‌جکنی بیلدیرمش ، وبونك اوزرینه قونان دویل ، بردرجه مغبر اوله‌رق اورادن قالقمش کیتمشدی .

یاور علاوةً ، هانکی کون حضوره قبول ایدیله‌جکنك ایلریده کندیسنه بیلدیریله‌جکنی دخی بیان ایتمشدی .

برقاچ کون دهامرور ایتمش اولدیغی حالده، هنوز هیچ بردعوت وقوع بولمامشدی. آرتیق قونان دویلك تحملی توکندیکندن ، نهایت برکون ، سرکاتب شهریاری بولنان تحسین پاشایه برتذکره یازه‌رق ، خاصةً استانبوله دعوت ایدلدیکنك سببنی آکلایه‌مامش اولدیغندن ایکی کون صوکره انکلتره‌یه عودت ایده‌جکنی بیلدیرمشدی . عبدالحمید ، بو تذکره‌نك مندرجاتندن خبردار اولنجه ، ایچه تلاشه دوشدی ایسه‌ده، مشهورمؤلفی تکرار حضورینه قبول ایتمك ایسته‌مدی. آنجق بودفعه تشریفاتجی ابراهیم پاشایی درحال قونان دویلك نزدینه

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبی ممنوعدر

ՈՄԱՆՔ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԿԻ ՏԱՐՈՒ ԳԱԿԱՏԵՂ

ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ԳԱՒԱՌԻ ԿՈՂՄԻՑ

ԳՈՂԱՏՈ ԿԱՐՈՎՍԿԻ ԵՒ ՍԻՐԵԼԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— Դոլ՝ տակտատակ...

Ամանի Եղշերնին՝ գոնի մարդ դարձաւ։ Ամանի բերանը՝ ինչ-որ ինչ-որ բան մրմնջաց։ Ամանի դէմքը՝ ինչ-որ ինչ-որ բան ասաց։ Ամանի ձայնը՝ ինչ-որ ինչ-որ բան ասաց։ Ամանի ոտքերը՝ ինչ-որ ինչ-որ բան ասաց։ Ամանի ամբողջ էութիւն

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ — 109ՐԴ ԹԻՒՍ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ ԵՒ ԴԱՀԼԻՃԸ

135 ՔՈՒԷՈՎ ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՌԷԺԻԻՆ ԴԷՄ

Նիսան բայց եկաւ ժամը 10ուկէսին։ Նախագահ Անմէտ Բիզա պէյ։

Կարդացուեցաւ Հաւքրդ Իպրահիմ և Ալի ՀԷնանի պէյերու թղթերը որով արտաքին գործոց նախարարէն բացատրութիւններ կուզէին ռուսական ծանուցագրի մասին։

Բիֆթալի փաշա պատասխաններով բատ թէ այդ ծանուցագիրը նախ գրաւոր չէ, այլ բերանացի և բնաւ մասնոյզ բլլալու պատճառ չկայ։ Ռուս դեսպանին այդ բերանացի յայտարարութիւնը բնաւ համաձայն չէր այն բերելն, զոր հեղաբերական զործակալութիւնը օր մը առաջ վերագրած էր նոսին։ Ինդիրը սա է որ Գարասաղ դիմած է նաեւ ռուս կառավարութիւն և մեր զօրքերն ն սահմանագլուխին վրայ հաւաքուելուն առթիւ իր վախը յայտներ է, ուստիներով որ ինքն ալ հակառակ իր նիւթական անկարողութիւն պիտի ստիպուի զօրաշանակ մը պահել հոն, եթէ օսմ. զինուորները չարաւնակեն հոն մնալ։ Ռուս կառավարութիւնը ասոր վրայ, խաղաղութիւնը պահպանելու համար, իր դեսպանին միջոցաւ բարեկամական յայտարարութիւն մը բրաւ դեսպան Գ. Զարիբովի միջոցաւ, որ մասնաւոր մէջ իր ըրած յայտարարութիւնները տարբեր արձագանգ գտնելուն համար իր ցաւը յայտներ է։ «Դարձեալ կը կրկնենք թէ Գարասաղի դէմ բնաւ ս և է յարձակողական մտադրութիւն չունինք և օսմ. կառավարութիւնը խաղաղութեան կողմնակից է միւս։ Եթէ հոն զօրք համախմբուած է պատճառը այն է որ Գարասաղի սահմանագլուխին վրայ պատահած է դէպքը։»

Հաղգը փաշա իր կարգին խօսք առնելով նախ Մաղիսորներու տարտարութեան պատճառները ըրաւ։ Ցեսոյ ըսաւ թէ Գարասաղի սահմանագլուխը այդքան զօրք համախմբուելուն պատճառը այն էր որ Մաղիսորները դէպի Գարասաղ կը փախչէին և հոն անարգել մնալէն յետոյ զինուած սահմանագլուխը կանցնէին։ Սակիկ արգիկիս «նոյնատկան» էր որ այդքան զօրք համախմբելնին հոն և նոյն իսկ նոթապէս ըսաւ տունք Գարասաղի կառավարութեան թէ՝ կարգ մը զինուորական զործարութիւններու միջոցին կրնայ բլլալ որ սուտ կամ գնդակ իյնայ Գարասաղի հողին վրայ, բայց պէտք չէ որ պատասխանեն՝ քանի որ յարձակումը Գարասաղի դէմ չէ։ Երկրին զանազան կէտերէն բէսիֆները դէնքի տակ կանչին ոչ տարբաձայնութիւններու տեղի տուած է, բան մը որ տէնն ատեն և տէնն տարի կրնայ տեղի ունենալ և տակիա ալ մեր Բուսկիլի բանակին մէջ առաջ եկած պատահարը դրացիներու համար էր։ Զենք ուզիր մեր երկրին այդ մասին մէջ գտնուող բանակը պահպանել։ Սակիկ զատ լաւ կար որ զարնան չէթաները նորէն սահմանին տարեն անցնին և մենք կարգինք պարտաւոր գրաւելի։ Ահա ինչու համար էր որ բէսիֆները զէնքի տակ կանչած էինք։

Ցեսոյ կարդացուեցան երկու թղթերներ։ մէկը Ուպասլան էֆ։ որ կ'ուզէր խնդիրը՝ հարցապնդումի վերածել, միւսը՝ Կեղրանի քանի երեսփոխաններուն կողմէ գրուած որով պրուած բացատրութիւնը բաւական կը նեղանէին և վատահութիւն յայտնելով կ'առաջարկէին այդ թղթերը քննելի զնել։ Ընդունիմայիներէն Լութֆի Ֆիքրի, Մ. Արիֆ, Իսմայիլ և Ֆէյզիա սիւիրը բողոքեցին թէ՝ Դաշնիձին այս կերպով վատաբութիւն յայտնելու պէտք չկայ և չափազանց ծիծաղաշարժ կ'երլայ եթէ տասնի բան մը ընէ Կեղրանը։ Որովհանեսին ա՛չ ոք արուած բացատրութիւնները անբաւական կը նեղատէ, որ անուանական քուէարկութիւն կատարել կ'ուզուի։

Հաղգը փաշա, ընդհանուր ազմանին ու ժիարին մէջ, բեմ ելլելով բատ թէ՝ տասի կառավարութիւնը վատաութեան քուէ չի մարար։ ով որ վատաութիւն ունի անիկա ձեր մեկ կուսայ և հոկատուկողները դարձեալ կենան կարմիր քուէ տայ։ Հոս բնաւ իրար անցնելու պատճառ մը չեմ տեսներ։

Ֆէյզի (Ժողովրդական) պատասխանեց թէ՝ սիրա կեղրանին մէկ խարն է և իրենք զուրս պիտի ելլեն բազաքէն։

Ֆէրիա (անկախ) բեմին պատասխանեց թէ՝ կեղրանին այս բրածը, Երեսի։ Ժողովին արժանի բան մը չէ՝ այլ խաղալիք է։

Ցեսոյ Զուիտաոր ազատականները, Ժողովրդական կուսակցութեան անդամները, Անկախները և Ցոյները դարս կան։ Ուրիշ վերջ քուէարկութիւն կատարուեցաւ և 47 ձեռնպահներու դէմ 135 քուէով վատաութիւն յայտնուեցաւ Դաշնիձին։

Ժողովին երկրորդ մասին վիճաբանութեան դրուեցաւ Պիւտճէին Հասոյթի բաժինը։ Այս առթիւ երկար ճառով մը Բէժիին դէմ խօսեցաւ Տրամայի երեսփոխան Բիզա պէյ և իրրև վերջաբան բան թէ «Սահմանագրութեան զատ ամենները պիտի բլլանք եթէ պանտրօլի գրութիւնը չընդունինք և երկրորդնինք Բէժիին պայմանագրը»։

Նիմանան նախարար Խալիլ պէյ պատասխանելով բատ թէ՝ ինք հակառակ ա՛նար որ, պանտրօլի գրութեան կոշնակից բլլալը յայտարարեր է քանիցս, կառավարան մենաշնորհի գրութիւնը պիտի առաջարկէ, քանի որ երկրին երևմտեան վիճակը չկրնար տակով հասցնելու նը-ղաղման։ Գանտրօլի տեղ կառավարան մենաշնորհի կը վերածենք փորձի համար, նեղատի կ'ատենենք ժողովուրդին բողոքները, ցաւերը և եթէ 5-6 տարիէն տեսնենք որ տարիա ալ օգտակար չէ երկրին այն ատեն պանտրօլի կը վերածենք։ Սակիկ զատ եթէ կառավարութիւն և Երեսփ. Ժողով ընդունին պանտրօլի գրութիւնը, անդին կայ Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը որուն ձեռք ենք ծախսատի հասոյթը մեր պարտքին փոխարէն։ Սակիկ բատ եթէ պանտրօլի վերածենք բլլալ, կրնայ նոյն իսկ դատարան դիմել Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը և կրնայ բլլալ որ կորսնցնենք մեր դատը։ Հետևաբար կառավարական մենաշնորհի վերածենք և այդ առթիւ օրէնք մը պատրաստելով յանձինայ տարեշրջանին ձեզի կը ներկայացնեմ։

Զոհրաս երկար ճառով մը միասնի պատասխանեց նախարարին բոլոր ատարկութիւններուն և փատացի կերպով ապացոյց որ հանր. պարտուց Վարչութիւնը երբեք չի կրնար դատարան դիմել և եթէ դիմէ օսմ. կառավարութիւնն է որ պիտի չտի։ Եթէ սահմանագրական կառավարութիւն մըն ենք, այն ատեն նեղատի պիտի ատենք ազգին ներկայացուցիչներէն կազմուած այս Ժողովին բաղձանքը, որ բաղձանքն է Թուրքիոյ բոլոր ժողովուրդին՝ այն է Հնչակ Բէժիւն եթէ ալ իր բրածը անվստահութիւն մը պիտի բլլայ ազգին հանդէպ։ Կառավարական մենաշնորհ բլլալը ուելի դէմ է ժողովուրդին, ինչը համար որ տարի Բէժիին դէմ բազմելուս համար կառավարութեան կը դիմենք. հիմա արդ պիտի գիտենք։ Ասատ ծոյ։ Կառավարութիւնը պէտք է միանդամընդմիշտ որոշէ իր ուղղութիւնը Բէժիի մասին։ (Ծափեր)։

Վիճաբանութիւնը կը շարունակուի այսօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԲԻՍՏՕՆԵՍԱՑ ՀԻՆՕՒՈՒՐՈՆԵՐԸ

Սրաթիրի տաղաղնորդ տեղւոյն մէջ գտնուող քրիստոնեայ զինուորներուն (40ը հայ և 2ը յոյն) վիճակը կը տեղիկացէ, իբրև «բան բաւականին հանդիստ»։

*** Սղերդի քրիստոնեայ զինուորներու վիճակը մասամբ գոհացուցիչ է։ Ուրիշ զինուորներ կան որոնք դրուած են ինչպէս Սիրտի, Ֆարուքի, Ֆիրիկի, Մուսի, Ֆիրիկի, Ֆիրիկի, Ֆիրիկ

ՊԷՅՔԸՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

241 370 500 ԲԵՐԱ 500 370 241

ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱՁՄԱԾՆԵՐ ԵՒ ՅԱՐԱԿԻՑ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

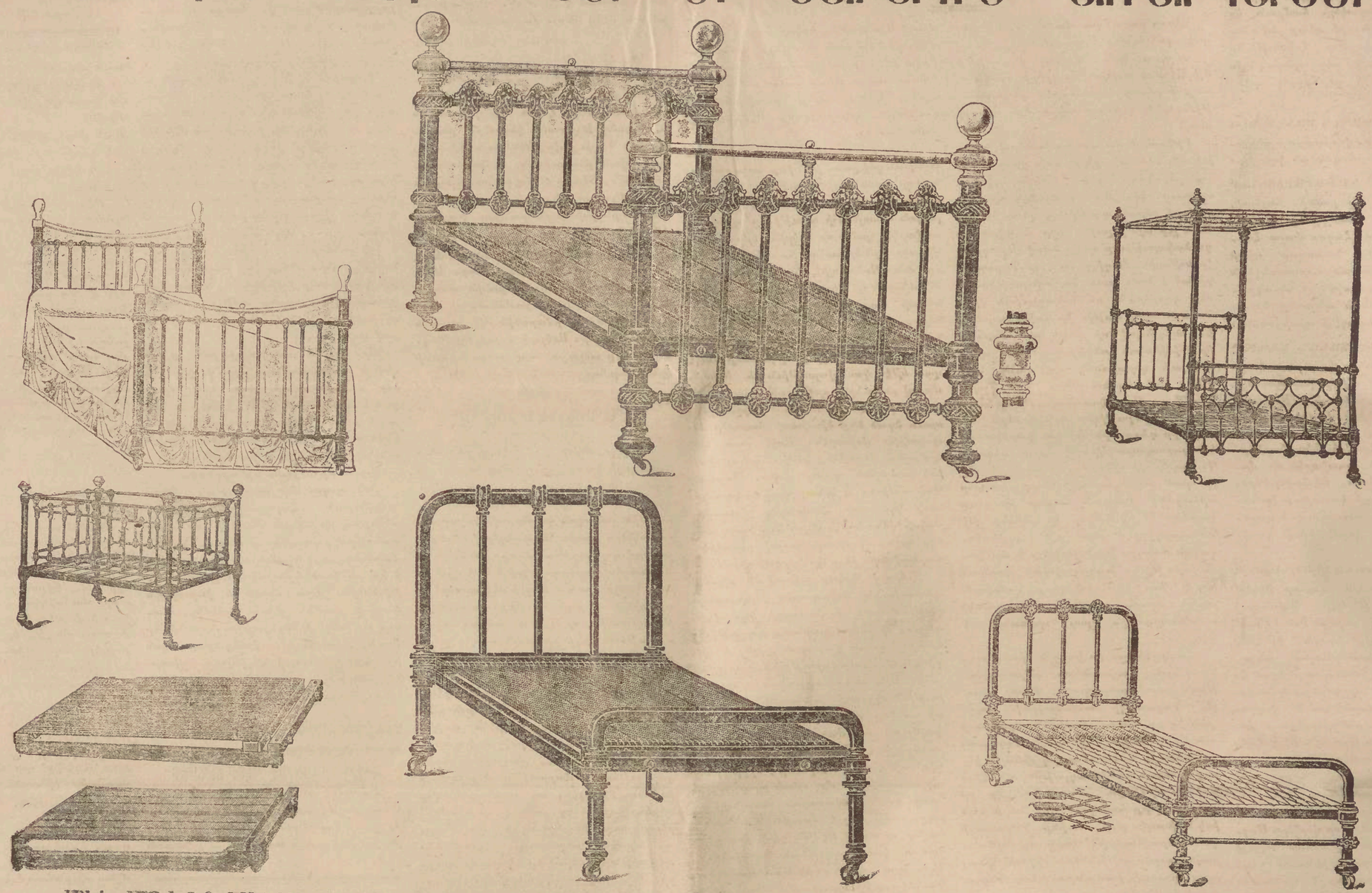

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ՓԱՑՏԷ, ԵՐԿԱԹԷ ԵՒ ԱՆԱԳԱՊՂԻՆՁԷ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐՈՒ,
ՏՂՈՑ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԵՒ ՕԹԷ' Ի ՄԱՀՃԱԿԱԼԵՐՈՒՆ

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՐԵՐՈՒ, ՄԱՆՁԵՐՈՒ ԵՒ ՓՈՔՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՃԻՒՂԻՆ

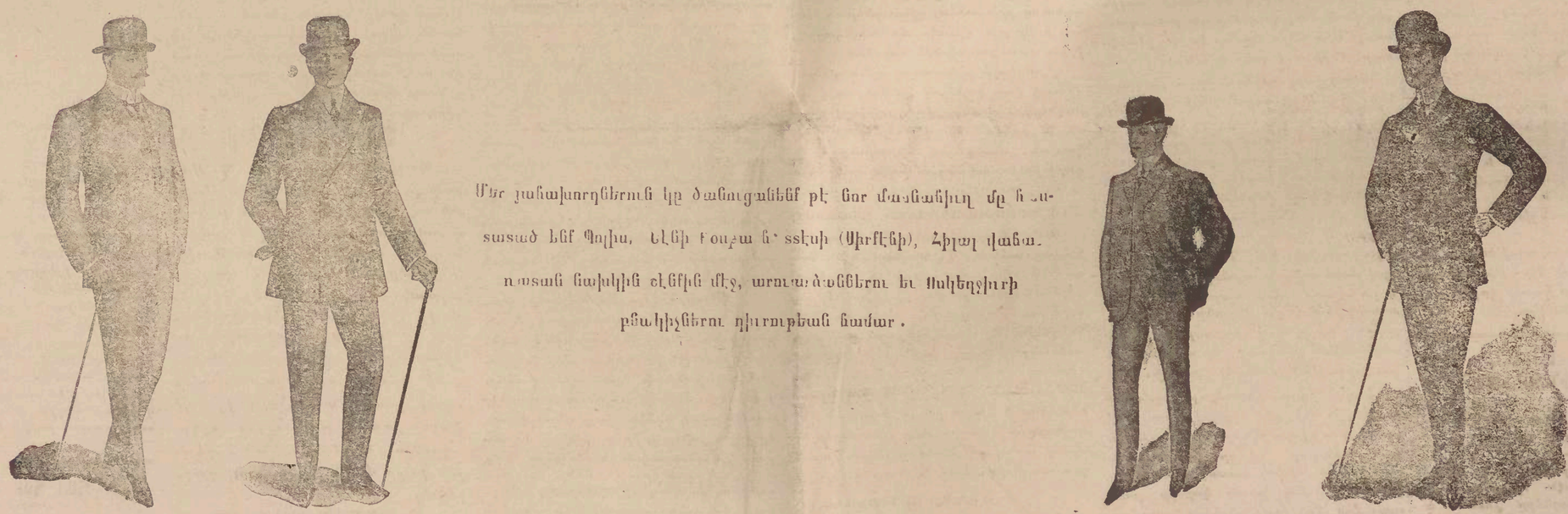

Մեր յանախորդներուն կը ծանուցանենք թէ նոր մասնաճիւղ մը հաստատած ենք Պոլիս, Նէնի Էսքիա Ճարտէսի (Սիրէնի), Հիլալ վանական նախկին շէնքին մէջ, առուտուրներու եւ Ոսկեղջիւրի բնակիչներու դիւրութեան համար.

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԱՅՐԵՐՈՒ, ՄԱՆՁԵՐՈՒ ԵՒ ՓՈՔՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՁԵՒԵՐՈՎ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ